

**КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНСТИТУТ ЖУРНАЛІСТИКИ І МАСОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ
КАФЕДРА ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ
ЛАБОРАТОРІЯ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНОЇ І ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
“АСОЦІАЦІЯ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОГО ЗАХИСТУ “ОПІКА”**

І ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**СУЧАСНА ПСИХОЛОГІЧНА НАУКА:
ПЕРСПЕКТИВИ ТА РОЗВИТОК**

ЗБІРНИК ТЕЗ

23 квітня 2016 р.

Запоріжжя
Класичний приватний університет
2016

УДК 159.9
ББК 88
С 89

Голова редакційної колегії:

Огаренко В. М., д.держ.упр., професор, ректор
Класичного приватного університету.

Члени редакційної колегії:

Монаєнко А. О., д.ю.н., професор, Заслужений юрист України,
проректор з наукової роботи Класичного приватного університету.

Богуславський О. В., д.соц. ком., професор, проректор з науково-педагогічної
роботи – директор Інституту журналістики і масової комунікації
Класичного приватного університету.

Зарицька В. В., д.психол.н., професор, завідувач кафедри практичної
психології Інституту журналістики і масової комунікації
Класичного приватного університету.

Турубарова А. В., канд.психол.н, доцент, доцент кафедри практичної
психології Інституту журналістики і масової комунікації
Класичного приватного університету.

Антоненко І. Ю., канд.психол.н., доцент, доцент кафедри практичної психології
Інституту журналістики і масової комунікації
Класичного приватного університету.

Буланов В. А., канд.психол.н., доцент кафедри практичної психології Інституту
журналістики і масової комунікації Класичного приватного університету.

Гришина Т. А., канд.психол.н., доцент кафедри практичної психології Інституту
журналістики і масової комунікації Класичного приватного університету.

Бекіньова Л. Б., викл. кафедри практичної психології Інституту журналістики і
масової комунікації Класичного приватного університету (відповідальний
секретар).

С 89 Сучасна психологічна наука: перспективи та розвиток :
збірник тез I Всеукраїнської науково-практичної конференції
23 квітня 2016 р. / за ред. В. М. Огаренка. – Запоріжжя : КПУ,
2016. – 152 с.

Збірник містить матеріали за такими тематичними напрямками:
“Психологія особистості у сучасному соціально-економічному вимірі”,
“Актуальні проблеми вікової та педагогічної психології”, “Сучасний стан
та перспективи розвитку спеціальної психології”, “Проблеми психології
міжетнічної толерантності в Україні”, “Підходи та методи сучасної кризо-
вої психології”. Для студентів, аспірантів, викладачів і фахівців, які пра-
цюють у галузі психології.

УДК 159.9
ББК 88

ЗМІСТ

ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ У СУЧАСНОМУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ ВИМІРІ

<i>О. А. Водяних</i> САМОАКТУАЛІЗАЦІЯ ОСОБИСТОСТІ ЯК ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН.....	6
<i>Д. С. Волков, С. В. Ноздрін</i> ВПЛИВ ТЕМПЕРАМЕНТУ НА УСПІШНІСТЬ В УМОВАХ ПОЄДНАНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	9
<i>І. В. Гаркуша</i> НЕОРИТОРИКА ЯК ПЕРСУАЗИВНА КОМУНІКАЦІЯ ФАХІВЦЯ-ПСИХОЛОГА.....	12
<i>В. О. Гончарівська</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ ТА ВПЛИВ РІВНЯ ЗАДОВОЛЕНОСТІ РОБОТОЮ НА РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЬ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ. ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМИ	15
<i>Т. А. Гришина</i> ПСИХОЛОГІЧНІ РЕГУЛЯТОРИ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОВЕДІНКИ ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ ЯК ФЕНОМЕН ЕКОНОМІЧНОЇ СВІДОМОСТІ.....	18
<i>К. Р. Дзюбенко</i> АДАПТАЦІЯ ЗАСУДЖЕНИХ ДО УМОВ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ.....	21
<i>О. Ф. Кропівницька</i> НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО РОЗКРИТТЯ СУТНОСТІ ТЕОРІЙ МОТИВАЦІЇ	23
<i>О. О. Лубян</i> ПОНЯТТЯ САМОСВІДОМОСТІ В ПСИХОЛОГІЇ	26
<i>Я. Б. Невзоров</i> ДОСЛІДЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ НАРКОЗАЛЕЖНИХ У СУЧАСНОМУ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОМУ ВИМІРІ	29
<i>І. В. Рібакова</i> ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ПЕРЕДУМОВИ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУСПІЛЬСТВА І МОЖЛИВОСТЕЙ КУЛЬТУРНИХ, СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ, ПСИХОЛОГІЧНИХ І ПОЛІТИЧНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ ЗА ДОПОМОГОЮ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	31
<i>А. С. Соколова</i> РОЗВИТОК ПСИХОСЕКСУАЛЬНОСТІ ЖІНОК ЗАСОБАМИ ТІЛЕСНО-ОРІЄНТОВАНОЇ ТЕРАПІЇ	35
<i>О. В. Сотнікова</i> ЧИННИКИ СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ АДАПТАЦІЇ МІГРАНТІВ	38
<i>Н. В. Ткаченко, С. Р. Скворцова</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОЇ СФЕРИ ВАГІТНИХ ЖІНОК В УМОВАХ ЗАНЯТЬ АКВА-АЕРОБІКОЮ	41
<i>А. В. Хотиленко</i> ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ОСОБИСТОСТЕЙ ЮНАЦЬКОГО ВІКУ.....	44
<i>Н. М. Черкасова</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПСИХІЧНОГО РОЗВИТКУ МОЛОДШОГО ШКОЛЯРА.....	46
<i>Г. І. Чернявська</i> СПРИЙНЯТТЯ ЯК ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН.....	49

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВІКОВОЇ ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

<i>І. Ю. Антоненко</i> ЧУЙНІСТЬ У ПЕДАГОГІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ЯК ПСИХОЛОГІЧНИЙ ФЕНОМЕН	53
<i>Л. Б. Бекіньова</i> ЕМЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЖІНОК У ПЕРІОД РАННЬОЇ ДОРОСЛОСТІ	55
<i>А. А. Боголепова</i> ОСОБЛИВОСТІ ПРОЯВУ САМООЦІНКИ ПІДЛІТКІВ	58
<i>К. М. Бут</i> ОСОБЛИВОСТІ ОСОБИСТІСНИХ ЯКОСТЕЙ ВИХОВАТЕЛІВ ДОШКІЛЬНОГО ЗАКЛАДУ	61
<i>С. В. Галицька</i> ФОРМУВАННЯ ПОВЕДІНКОВОГО САМОКОНТРОЛЮ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	64
<i>О. М. Галієва</i> ОСОБЛИВОСТІ САМОКОНТРОЛЮ ЕМОЦІЙ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	67
<i>В. М. Данильчук</i> СПОСТЕРЕЖЛИВІСТЬ ЯК ПРОФЕСІЙНА ЯКІСТЬ ПРЕДСТАВНИКІВ ПРОФЕСІЙ ТИПУ “ЛЮДИНА – ЛЮДИНА”	69
<i>А. О. Євсюкова</i> ОСОБЛИВОСТІ ПОДРУЖНЬОГО КОНФЛІКТУ У МОЛОДІЙ СІМ'Ї.....	72
<i>Ю. В. Железнякова</i> СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА ПОЧУТТЯ САМОТНОСТІ У ПІДЛІТКІВ.....	75
<i>В. В. Зарицька</i> ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ЧИННИК ОСОБИСТІСНОГО ЗРОСТАННЯ СУБ'ЄКТІВ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	77
<i>Є. В. Кальф</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ КРИЗИ ПОХИЛОГО ВІКУ	81
<i>А. В. Кас'яненко</i> ОСНОВНІ ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ КОМП'ЮТЕРНОЇ ТА ІНТЕРНЕТ-ЗАЛЕЖНОСТІ.....	83
<i>В. О. Коваленко</i> ПОДВІЙНА ФАХОВІЗАЦІЯ РОЗУМУ МАГІСТРІВ-ПСИХОЛОГІВ У СФЕРІ ВИЩОЇ ОСВІТИ	85
<i>М. С. Кудінова</i> СТРЕСОСТІЙКІСТЬ: ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕННЯ.....	88
<i>Д. І. Михайленко</i> ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ СТАВЛЕННЯ ДО ЗОВНІШНОСТІ У ПІДЛІТКІВ.....	92
<i>В. В. Нестеренко</i> ОСОБЛИВОСТІ МОТИВАЦІЇ СПОРТСМЕНІВ	95
<i>Г. О. Підгайна</i> ОСОБЛИВОСТІ ЕМОЦІЙНОГО СТАВЛЕННЯ ПІДЛІТКІВ ДО РОЗЛУЧЕННЯ БАТЬКІВ	97
<i>В. В. Полозок</i> ПСИХОЛОГІЧНА КОРЕКЦІЯ СІМЕЙНОЇ ТРИВОЖНОСТІ СЕРЕД ДИСКОНДАРТНИХ ПАР	100
<i>Н. Є. Пориваєва</i> ОСОБЛИВОСТІ ПІДЛІТКОВОЇ АГРЕСІЇ	102
<i>Л. А. Сорокіна</i> ПОНЯТТЯ БРЕХЛИВОСТІ: СУТНІСТЬ, ФОРМИ ТА ВИДИ	105

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

<i>Р. А. Ковтун</i> НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО СУТНОСТІ ТА КЛАСИФІКАЦІЇ ЗПР	109
<i>В. О. Стіхарєва</i> ОСОБЛИВОСТІ САМООЦІНКИ ПІДЛІТКІВ ІЗ ДЦПЯК ПСИХОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМА	112
<i>Н. М. Темченко</i> РОЗВИТОК КОМУНІКАТИВНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ З РОЗЛАДАМИ АУТИЧНОГО СПЕКТРУ	116
<i>А. В. Турубарова</i> ЧИННИКИ, ЩО ВПЛИВАЮТЬ НА ФОРМУВАННЯ ВНУТРІШНЬОЇ КАРТИНИ ХВОРОБИ ПІДЛІТКІВ ІЗ СОМАТИЧНИМИ ЗАХВОРЮВАННЯМИ	119
<i>К. О. Якушева</i> ОСОБЛИВОСТІ МІЖОСОБИСТІСНОГО СПІЛКУВАННЯ ПІДЛІТКІВ ІЗ ДЦП	122
<i>О. В. Янко</i> АНАЛІЗ ТЕОРЕТИЧНИХ ПІДХОДІВ У ВИЗНАЧЕННІ ПРОБЛЕМИ ЗМІНЕНИХ СТАНІВ СВІДОМОСТІ	124

ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЇ МІЖЕТНІЧНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ В УКРАЇНІ

<i>Л. І. Залановська</i> РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ ПРО РІВЕНЬ РОЗУМІННЯ СТУДЕНТАМИ ПОНЯТТЯ МІЖЕТНІЧНОЇ ТОЛЕРАНТНОСТІ	127
<i>А. А. Отверченко</i> НАУЧНІЕ ПОДХОДИ К ОПРЕДЕЛЕНИЮ ПОНЯТИЯ “ТОЛЕРАНТНОСТЬ”	129
<i>С. М. Сердюк, Д. С. Волков</i> СУБ’ЄКТИВНЕ СТАВЛЕННЯ МОЛОДІ ДО ПРИРОДИ (ЕТНОПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ)	132
<i>Д. В. Стасюк</i> ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТЬ “ТОЛЕРАНТНІСТЬ” ТА “ТЕРПИМІСТЬ” У ПСИХОЛОГІЧНІЙ НАУЦІ	135

ПІДХОДИ ТА МЕТОДИ СУЧАСНОЇ КРИЗОВОЇ ПСИХОЛОГІЇ

<i>В. В. Вінниченко</i> СПОСОБИ ВИРІШЕННЯ ВНУТРІШНЬООСОБИСТІСНИХ КОНФЛІКТІВ	138
<i>А. О. Застело</i> ЗНАЧЕННЯ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ КЛОУНОТЕРАПІЇ У ДИТЯЧИХ ЛІКАРНЯНИХ ЗАКЛАДАХ НА ПРИКЛАДІ МІСТА ЗАПОРІЖЖЯ	140
<i>А. В. Козак</i> СУЇЦИДАЛЬНА ПОВЕДІНКА ЯК ПРОЯВ КРИЗИ	143
<i>К. С. Наумова</i> ОСОБЕННОСТИ ПСИХОЛОГИЧЕСКОЙ ПОМОЩИ ЖЕРТВАМ НАСИЛИЯ	145
<i>О. Є. Сердюченко</i> ВІДСТРОЧЕНІ РЕАКЦІЇ УЧАСТНИКІВ БОЙОВИХ ДІЙ, ВИКЛИКАНІ ТРАВМАТИЧНИМ СТРЕСОМ ВІЙНИ	148

О. М. Галієва

методист, викладач дисциплін професійно-орієнтованої підготовки
Комунальний вищий навчальний заклад
“Хортицька національна навчально-реабілітаційна академія”
Запорізької обласної ради

ОСОБЛИВОСТІ САМОКОНТРОЛЮ ЕМОЦІЙ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Дошкільний вік – це період, на думку багатьох авторів, первісного фактичного складу особистості (Л. І. Божович, Л. С. Виготський, А. В. Запорожець, А. Н. Леонтьєв, Д. Б. Ельконін). Саме в цей період відбувається становлення основних особистісних механізмів та новоутворень, розвиваються тісно пов'язані одна з одною емоційна і мотиваційна сфери, формується самосвідомість [6].

Наприкінці молодшого та на початку старшого дошкільного віку виникають тенденції до самостійної діяльності. За цим простежується не тільки відділення себе від власних дій, а й відокремлення себе від дорослого. А це пов'язано з психологічними змінами в самому змісті дій [7]. Інтенсивний розвиток особистості старшого дошкільника викликає глибокі зміни і в його емоційній сфері. Якщо у ранньому віці емоції зумовлювались безпосередньо оточуючими впливами, то у старшого дошкільника вони починають опосередковуватись його ставленням до тих чи інших явищ. Внаслідок появи опосередкованості емоції стають більш узагальненими, усвідомленими, керованими [2]. Розвиток емоційно-вольової сфери визначають новоутворення особистості дитини старшого дошкільного віку: довільність дій і вчинків, самоконтроль, рефлексію (самооцінку своїх дій на основі співвіднесення із задумом) [1].

У старшому дошкільному віці бажання, спонукання дитини поєднуються з її уявленнями та завдяки цьому прагнення перебудовуються. Відбувається перехід від бажань (мотивів), спрямованих на предмети до бажань, що пов'язані з уявними предметами, ті що знаходяться в “ідеальному” плані. Дії дитини вже не пов'язані безпосередньо з привабливим предметом, а будуються на основі уявлень про предмет, про очікуваний результат, про можливість його досягти в найближчому майбутньому. Емоції, пов'язані з уявленнями, дозволяють передбачати результати дій дитини, задоволення її бажань. Ще до того, як дошкільник починає діяти, у нього з'являється емоційний образ, що відображає і майбутній результат, і його оцінку з боку дорослих [3]. Тобто дитина виявляє здатність стримувати небажані емоції, скеровувати їх відповідно до вимог дорослих та до засвоєних норм поведінки. Дитина орієнтується на “добре” і “погано”, “можна” і “не можна”, все частіше “хочу” поступається “треба” [4]. А отже, важливим новим фактом емоційної сфери дошкільника стає переживання з приводу можливої реакції дорослих на його дії та вчинки: “Що скаже мама?”, “Батько буде сваритись?”. Таким чином, емо-

ції дошкільника включаються у внутрішні механізми забезпечення супід-
рядності мотивів як їх важливий компонент [2].

Якщо дитина передбачає результат, який не відповідає загально-
прийнятим нормам виховання, можливе несхвалення або покарання, то
у неї виникає тривожність – емоційний стан, здатний загальмувати неба-
жані для оточуючих дії. Передбачення корисного результату дій і викли-
каною відповідно до нього високою оцінкою з боку близьких дорослих
пов'язано з позитивними емоціями, які додатково стимулюють поведінку.
Дорослі можуть допомогти дитині створити необхідний емоційний образ.

Побажання, орієнтовані на емоційну уяву дітей, а не на їх свідомість,
виявляються значно більш ефективними. Таким чином, у дошкіль-
ному віці відбувається зміщення афекту з кінця на початок діяльності.
Афект (емоційний образ) стає першою ланкою в структурі поведінки [3].
Стимування дитиною емоцій набуває характеру їх інтеріоризації, тобто
згортання зовнішніх проявів [4].

На початку старшого дошкільного віку дитина оцінює тільки чужі
вчинки – інших дітей або літературних героїв, не вмючи оцінити свої
власні. Поступово емоційне ставлення і етична оцінка починають дифе-
ренціюватися [3].

Стимування дитиною емоцій набуває характеру їх інтеріоризації,
тобто згортання зовнішніх проявів. Старший дошкільник при стимуванні
емоцій використовує сформовані у нього уявлення про належну поведінку,
особливо коли вона пов'язана з ігровою роллю [2].

Старші дошкільники починають оцінювати вчинки не тільки за їх ре-
зультатами, а й за мотивами; для них стають важливими такі складні
етичні питання, як справедливість нагороди, відплата за заподіяне зло
тощо [3].

Доки емоції дітей ще безпосередньо не підпорядковані тиску соці-
ального оточення – це найзручніший час вчити розуміти їх, приймати і по-
вноцінно висловлювати. Дошкільний період є сензитивним для розвитку
здатності дітей до свідомого контролю власних емоцій. Для цього дитині
необхідно навчитися довільно спрямовувати свою увагу на емоційні від-
чуття; розрізняти і порівнювати емоційні відчуття; відтворювати емоції за
заданим зразком або довільно; використовувати паралінгвістичні засоби
для активації емоцій.

Активація довільних емоцій відбувається в процесі психомоторного
і комунікативного розвитку. Дитина вчиться регулювати своє спілкування,
взаємодії в групі шляхом встановлення емоційних контактів, що є вихід-
ною основою розвитку емоційного контролю особистості [5].

Список використаної літератури:

1. Гамезо М. В. Возрастная и педагогическая психология : учеб. пособ. для
студентов всех специальностей педагогических вузов. / М. В. Гамезо, Е. А. Петрова,
Л. М. Орлова. – Москва : Педагогическое общество России, 2003. – 512 с.

2. Дуткевич Т. В. Дитяча психологія : навч. посіб. / Т. В. Дуткевич. – Київ :
Центр учбової літератури, 2012. – 424 с.

3. Кулагина И. Ю. Возрастная психология: полный жизненный цикл развития человека : учеб. пособ. для студентов высших учебных заведений. / И. Ю. Кулагина, В. Н. Колюцкий – Москва : Сфера, 2001. – 464 с.

4. Трофаїла Н. Д. Емоційний розвиток дітей дошкільного віку / Н. Д. Трофаїла // “Педагогічні науки”, науковий вісник МНУ ім. В. О. Сухомлинського. – С. 155–158.

5. Фади́на Г. В. Диагностика и коррекция задержки психического развития детей старшего дошкольного возраста : учеб.-метод. пособ. / Г. В. Фади́на. – Балашов : Николаев, 2004. – 68 с.

6. Шерешик Н. Н. Роль дидактических игр в развитии саморегуляции поведения старших дошкольников : дис. канд. псих. наук : 19.00.07 / Н. Н. Шерешик. – Омск, 2005. – 219 с.

7. Эльконин Д. Избранные психологические труды. / Д. Эльконин. – Москва : Педагогика, 1989. – 560 с.

В. М. Данильчук

аспірант

Класичний приватний університет

СПОСТЕРЕЖЛИВІСТЬ ЯК ПРОФЕСІЙНА ЯКІСТЬ ПРЕДСТАВНИКІВ ПРОФЕСІЙ ТИПУ “ЛЮДИНА – ЛЮДИНА”

На сьогодні увагу дослідників привертає спостережливість як одне із важливих професійних якостей представників професій типу “людина – людина”. Адже в багатьох професіях таких, як вчитель, психолог, лікар, соціальний працівник, слідчий, менеджер та ін. важливий не лише результат прояву спостережливості, але і те, що вона стає основою для інтуїції і передбачення. На це вказує в своїй роботі Е. Фромм: “Інтуїція тісно пов'язана із здатністю передбачати майбутнє. Пророцтво розвитку подій в майбутньому ґрунтується на спостереженнях над напрямом і інтенсивністю сил, що діють в сьогоднішні” [6, с. 25].

На значення спостереження і спостережливості в навчання і трудовій діяльності людини вказує відомий український психолог С. Максименко.

В професійній діяльності спостереження не є самоціллю, а є засобом або умовою успішного вирішення професійних завдань. В професіях типу “людина – людина” існують загальні для різних спеціальностей завдання, успішність вирішення яких заснована на спостережливості.

Спостережливість – це психічна властивість, що базується на відчутті та сприйнятті. Завдяки спостережливості людина розрізняє ознаки і об'єкти, що мають незначні відмінності, бачить їх при швидкому русі, при ракурсі, що змінився, має можливість скоротити до мінімуму час сприйняття ознаки, об'єкту, процесу [4, с. 93].

В педагогічній науці спостережливість є основою догадливості педагога (В. Демиденко) та прогнозування ним шляхів особистісного становлення дитини (Л. Єршова, П. Кіслова, Н. Кузьміна, Л. Лежнина та ін.).

У теорії М. Монтесорі спостереження виступає як системоутворююча якість особистості педагога, за допомогою якої можливе пізнання дитини-

Наукове видання

**I ВСЕУКРАЇНЬСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
“СУЧАСНА ПСИХОЛОГІЧНА НАУКА:
ПЕРСПЕКТИВИ ТА РОЗВИТОК”**

*Збірник тез
23 квітня 2016 р.*

Матеріали подані в авторській редакції
Технічний редактор: А. О. Яблонська
Дизайнер обкладинки Ю. О. Агригорова

Підписано до друку 18.04.2016.

Формат 60×84/16. Папір офсетний. Друк ризографний. Гарнітура Arial.
Умовн.-друк. арк. 9,98. Обл.-вид. арк. 10,12. Тираж 300 пр. Зам. № 07-16к.

Видавець та виготовлювач
Класичний приватний університет
69002, м. Запоріжжя, вул. Жуковського, 70Б

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
Серія ДК № 3321 від 25.11.2008 р.